

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра східної і слов'янської філології

СИЛАБУС вибіркової навчальної дисципліни

«Арабська поезія середніх віків»

Спеціальність: B11 (035) Філологія

Спеціалізація: B11 060. (035.060) Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – арабська

Освітня програма: Східна філологія: арабська мова і література,
переклад, методика навчання

Рівень вищої освіти	Рівень: другий (магістерський)
Кафедра	кафедра східної і слов'янської філології
Факультет	факультет східної і слов'янської філології
Викладач	Бастун Микола Володимирович
Статус дисципліни	Дисципліна за вибором з фаху
Семестр	2 семестр
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/ загальна кількість годин	3 кредити ЄКТС, 90 годин, у тому числі:
Мова викладання	Українська / арабська
Коротка анотація дисципліни (Що я вивчатиму?)	Історія розвитку арабської поезії у епоху середньовіччя, її значення для становлення літературної арабської мови, реалії життя жителів арабського середньовічного міста та їх відображення у віршах найвідоміших поетів
Мета вивчення дисципліни (Чому це цікаво й потрібно вивчати?)	Вивчення дисципліни дозволяє зрозуміти історію виникнення та першоджерела арабської словесної естетики; навчитися правильно й красиво декламувати вірші класичних арабських поетів.
Результати навчання (Чому я навчуся на цій дисципліні?)	Знати предмет, завдання, цілі та наукові методи дослідження давньої арабської поезії; Знати історію розвитку поетичної творчості у найвідоміших культурних центрах арабського світу; Знати найуживаніші розміри та стопи поезії; Вміти правильно декламувати арабські поетичні твори з дотриманням просодичних правил
Компетентності (Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)	Основні завдання навчальної дисципліни пов'язані з формуванням у майбутніх фахівців таких компетентностей: <i>інтегральної компетентності (ІК):</i> здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі філології (лінгвістики, перекладознавства, методики навчання) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/ або здійснення інновацій, і характеризується невизначеністю умов і вимог. <i>загальних компетентностей (ЗК):</i> – ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. – ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним. – ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. – ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. – ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно. – ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою. – ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. – ЗК 8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. – ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації. – ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). – ЗК 11. Здатність до проведення досліджень на належному рівні. – ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). – ЗК 13. Здатність розуміти сутність і соціальну значущість майбутньої професії, прогнозувати перспективи розвитку сфери професійної діяльності.

	– ЗК 14. Здатність розуміння і дотримання міжособистісних, міжкультурних, соціальних і професійно-етичних норм спілкування з іншими людьми у соціально-побутових і виробничих умовах. – ЗК 15. Уміння вести наукові й професійні дискусії, аргументовано й коректно переконувати інших учасників групових процесів, демонструвати широкий спектр пізнавальних, лінгвістичних і інтелектуальних навичок для здійснення перекладу. – ЗК 16. Здатність цінувати й поважати розмаїття та мультикультурність. фахових компетентностей (ФК): – ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. – ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого і літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів. – ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій. – ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань. – ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень. – ФК 9. Здатність ефективно спілкуватися арабською мовою в загальнокультурних і професійно орієнтованих ситуаціях. – ФК 10. Здатність виконувати типові професійні завдання, пов'язані із забезпеченням усної та письмової комунікації та інформації шляхом перекладу різноманітних за змістом і жанром текстів арабською і державною мовами. • ФК 12. Здатність застосовувати прийоми забезпечення якості перекладу (вчитування, критичне оцінювання, редагування, зворотний переклад).
Види занять і їхній розподіл за годинами	Лекції – 20 годин. Практичні заняття – 10 годин. Самостійна робота – 60 годин.
Тематика навчальної дисципліни	Історія розвитку середньовічної поезії та найвідоміші автори; реалії життя жителів арабського середньовічного міста; головні поетичні розміри; просодичний аналіз віршу.
Політика оцінювання (розподіл балів і критерії)	1. Методи семестрового контролю – максимальна кількість балів за роботу на практичних заняттях протягом семестру дорівнює 50. Оцінювання здійснюється під час усіх видів навчальних занять і за результатами самостійної роботи. Під час практично занять оцінюється усна відповідь, виконання практичних завдань, презентація проєктів для самостійного опрацювання. Застосовуються такі методи контролю: – методи усного контролю: індивідуальне опитування за теоретичним матеріалом, підготовлена доповідь, коротке повідомлення; – методи письмового контролю: експрес-контроль, тестові завдання. 2. Методи проміжного контролю – відбуваються у березні, коли викладач вираховує середнє значення балів за аудиторну й самостійну роботу студента з округленням до десятої частки числа. 3. Модульна контрольна робота – максимум 50 балів за всю МКР, якщо передбачено підсумковий контроль у формі заліку. МКР виконується й оцінюється після завершення модулю, зміст МКР регламентується на засіданні кафедри. 4. Методи підсумкового контролю – залік. 5. Особливості організації навчального процесу, оцінювання всіх видів роботи, проведення МКР, семестрового, проміжного і підсумкового семестрового контролю за дистанційною формою навчання регламентується положенням про Порядок проведення семестрового контролю в дистанційному режимі з використанням ІТ-технологій з усіх навчальних дисциплін¹.
Передумови вивчення дисципліни	Успішне опанування курсів «Арабська мова», «Вступ до арабської філології» й «Історія арабської літератури».
Навчально-методичне й інформаційне забезпечення	Кримський, А. Ю. (2007). Вибрані сходознавчі праці. Київ: Ін-т Сходознавства ім. А.Ю.Кримського.

	Петрова, Л.А. (2011). История арабской литературы (VI–XVIII вв.). Конспекты лекций. Київ: КНЛУ. Frolov, D. (1999). Classical Arabic Verse: History and Theory of Arud. Brill Grunebaum, G.E. (1973). Arabic Poetry. Theory and Development. Wiesbaden. Nicholson, R.A. (1969) Literary History of the Arabes. Cambridge. Stetkevych, J. (2004). Arabic Poetry & Orientalism. Oxford. Stetkevych, S.P. (1993). The Mute Immortals Speak. Pre-Islamic Poetry and Poetics of Ritual. Ithaca, London Додаткова: أبو حاقّة أحمد. (1960) أبو فراس الحمداني. بيروت الاختيار نيسب. (1950) الشعر الصوفي. بيروت أمين أحمد. (1957) النقد العربي. القاهرة , البصير محمد مهدي. (1970) في الأدب العباسي. النجف بنت الشاطيء. (1965) أبو العلاء المعري. القاهرة الجبوري عبد الله. (1977) أبو الطيب المتنبي في آثار الدارسين. بغداد حسين طه. (1960) مع المتنبي. القاهرة الحوفي أحمد محمد. (1957) أبو جيان التوحيد. القاهرة الرافعي مصطفى صادق. (1953) تاريخ اداب العرب. القاهرة Інформаційні ресурси в Інтернеті – Арабістичний фонд Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: http://www.nbuv.gov.ua/ – http://www.nbuv.gov.ua/node/422 – Телеканал «аль-Джазіра» News Today's latest from Al Jazeera – Портал новин أخبار أوكرانيا بالعربية arab.com.ua – الشرق الأوسط Електронна версія газети «аш-Шарк аль-Аусат» اخبار دولية وعربية (aawsat.com) – Бібліотека арабської літератури Library of Arabic Literature – Журнал арабської літератури أخبار أوكرانيا arab.com.ua – nwf.com. أكبر متجر إلكتروني للمحتوى العربي (neelwafurat.com) – Офіційний сайт Центру історичної та культурної спадщини Джум'и Маджіда: https://www.almajidcenter.org/ar/home/ – Офіційний сайт еміратської Культурної Фундації: https://culturalfoundation.ae/ar
Форми і способи поточного та семестрового контролю	<i>Семестрове оцінювання:</i> аудиторна робота, самостійна робота, МКР. <i>Підсумкове оцінювання:</i> залік. <i>Умови допуску до заліку:</i> наявність відповідей на практичних заняттях, МКР, виконання усіх запланованих видів аудиторної і позааудиторної навчальної роботи.

Затверджено на засіданні кафедри східної і слов'янської філології, протокол № 15 від «15» квітня 2025 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Валігура О. Р.

(ім'я, прізвище)

Перезатверджено на засіданні кафедри східної і слов'янської філології, протокол № _____ від «_____» _____ 202____ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(ім'я, прізвище)